

Erməni faşizminin cinayətkar siyasəti

Araşdırma materiallarına görə, Vyanada (Avstriya) fəaliyyət göstərən “Erməniləri öyrənən strateji mərkəz”in direktor müavini, əslən Sumqayıt ermənisi olan E.D.Manukyan 2012–ci il oktyabrın 3–də Dünya Erməni Diaspor rəhbərlərinə ünvanladığı çağırışda bildirirdi ki, nəyin bahasına olursa olsun, dünya arxivlərindən, ən məxvi qovluqlardan erməniləri, xalqımızı cinayətkar kimi tanıdan materiallardan, fakt və sənədlərdən təmizləmək vaxtıdır. Yeni yüzil bunu bəzən tələb edir. Yoxsa, gələcək nəsillər bu “uydurmalara” inana bilər...

Məlumata görə, artıq dünya kitabxana və arxivlərinin rəhbərləri ermənilərin xəyanətkar hərəkətlərini etiraf edir, çıxış yolu axtarırlar. Məsələn, araşdırma materiallarına görə, Sovet İttifaqının xarici kəşfiyyatına rəhbərlik edən general–leytenant Vadim Alekseyeviç Kirpiçenkonun şəxsi arxivində qoruyub saxladığı bir neçə qovluğu yoxa çıxıb.

Kirpiçenko Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri, Siyasi Büro üzvü ordu generalı Vladimir Aleksandroviç Kryuçkova ünvanladığı məktubda qeyd edirdi: “...Mənim yanıma əslən Livandan olan erməni mənşəli Emel Orduyan adlı birisi gəldi. Biz onunla Heratda tanış olmuşduq. (Xatırladım ki, general Kirpiçenko həmin vaxt Moskvanın Kabildəki daimi nümayəndəliyinin rəhbəri idi). O, verdiyi məlumatda iddia edirdi ki, özlərini Erməni Milli Azadlıq Ordusu hesab edən “Asala” erməni terrorçularının silahlı birləşmələri Azərbaycana hücumu hazırlayırlar. Bu terror dəstəsinin böyük bir qrupu artıq Livanın Bəqa vadisində özlərinin döyüş taktikalarını sınaqdan çıxarırlar...” On bir gündən sonra kəşfiyyat generalı ikinci məktubu göndərir və qeyd edir: “...Birinci məktuba əlavə olaraq bildirirəm ki, “Asala” erməni ordusunun (“terrorçu” ifadəsi çıxarılıb–R.N.) Azərbaycana müxtəlif istiqamətlərdə hücumlarına hansı səbəbdənsə Moskva dəstək verib. Kreml Azərbaycana dərs vermək üçün “Asala”nın hərbi sursatla təminatını boynuna götürüb.” Rus generalı bunu da iddia edirdi ki, erməni diasporunun yaratdığı “Asala” silahlı birləşməsinin tərkibində “Erməni Milli Assambleyası”nın üzvləri də var. Bu dəstəyə ABŞ–da həbsdə olan Murad Topolyanın başçılıq etməsi də maraqlı doğurmaya bilməz. Məlumata görə, “Asala”nın köməyi ilə Bakıya girəcək bu silahlı dəstə ilkin hərbi hazırlıqlarını Massaçusets ştatındakı ABŞ “Hayastan” hərbi–təlim düşərgəsində keçib.

Araşdırma materiallarına görə, “Erməni Milli Assambleyası” silahlı erməni dəstəsi ABŞ Dövlət Departamentinin rəsmi sənədlərində “terrorçu dəstəsi” kimi qeyd olunur. Murad Topolyana gəlincə o, hansı səbəblərə görə Bakıda vuruşmaq üçün (?) Bedford həbsxanasından azad olunaraq “Asala”nın sıralarında görünür. İndiyə qədər bu sualın cavabını heç kəs verə bilmir. Azərbaycana qarşı hazırlanmış qətl planında hər şey diqqətlə ölçülüb–biçilmişdi. Bu qətl planında hansı təbəqədən nə qədər adam öləcək, o da məlum idi. “Erməni Milli Assambleyası” Bakıya hücum zamanı respublikanın Daxili İşlər Nazirliyinə, MK–nın binasına basqın edib dağıtmalı, tank atəşləri ilə oraları yerlə–yeksan etməli idilər.

Rus kəşfiyyatının ən bacarıqlı simalarından sayılan V.A.Kirpiçenkonun məktubları baş verə biləcək çox ciddi hadisələrdən xəbər verirdi. Onun “ərəb dostu” Emel Orduyanın məlumatları başqa istiqamətlərdən daxil olan kəşfiyyat məlumatlarında (Ata Buş–red.) da təsdiqini tapırdı. General Kirpiçenkonun məktubları buna baxmayaraq, hələ də cavabsız qalmışdı. Sadəcə məktublarda qəbulu ilə bağlı cavablar verilirdi.

Başqa bir məlumatda bildirilir ki, həmin vaxt ABŞ–ın yeni seçilən prezidenti Corc Herbert Uolker Buş idi. Prezidentlikdən əvvəl o, ABŞ–ın MKİ–nin direktoru olmuşdu. Buş Moskvadakı rezidenturasında çalışan polkovnik Hell Harvini Bakıya tələsdirirdi. Görünür Ağ Ev də “Asala”nın terror planları haqqında geniş və hərtərəfli məlumatlara malik idi. Üçüncü məktubda isə general V.A.Kirpiçenko artıq “Asala”nın Azərbaycanda törədə biləcəyi qanlı cinayətin vaxt və zamanından danışdı. “...Məktublarıma əlavə olaraq bildirirəm; “Asala” erməni ordusu Azərbaycan sərhədlərini 1990–cı il yanvarın 19–dan 20–nə keçən gecə saat 00:15–də pozacaq. Onlar artıq kiçik dəstələr şəklində Livandan, Suriyadan, İraqdan, Bəhreyyədən, Sudandan, CAR–dan, Fransadan, İngiltərədən, Bolqarıstandan... Moskvaya, Leninqrada, Rostova, Stavropola... uçurlar... Onlar Sovet Qoşunlarının kontingentində hissələrə bölünüblər. Verilən materialları araşdırmanızı xahiş edirəm”.

Qərarın icrası isə uzun müddət Moskvanın Təhlükəsizlik orqanlarında çalışan, Azərbaycana qarşı həmişə qərəzli mövqedə dayanan, ehtiyata buraxılmış kəşfiyyat generalı M.S.Ovanesyana tapşırıldı. Azərbaycanda isə hamı hakimiyyətə yiyələnmək hərisliyində idi. Bütün bunlar bəziləri üçün gözlənilməz olsa da, bu, fakt olaraq qalır. (Məlumata görə, “Asala” 1993–cü ilin iyununda “Sadval” separatçı ləzgi təşkilatı ilə birlikdə RF–in Ədliyyə Nazirliyində “Azad, Demokratik bir təşkilat kimi” qeydə alınıb).

“Asala” erməni silahlı ordu birləşmələri Azərbaycan torpaqlarında özlərinin yaranma tarixinin on beş illiyini qanlı cinayətlərlə qeyd etdilər.

Dünyada bir sıra cinayətlərin iştirakçısı olan “Asala”nın 15 illiyini 20 yanvar 1990-cı ildə Azərbaycan, Türkiyə və İran ərazilərində məskunlaşan ermənilər də qeyd ediblər. Azərbaycan ərazisində tarixin ən amansız və qanlı səhifələrindən birini yazan, silahsız insanlara basqın edib, onları məhv edən... “Asala”ya Bakıda yaşayan ermənilərin bir qismi həmin gecə “xilaskar ordu” kimi baxırdılar. Məlumata görə, həmin gecə ermənilər üçün Bakıdakı Erməni Kilsəsi (bugünkü fəvvarələr meydanı ərazisi) ən güclü istehkamlardan birinə çevrilmişdi. Maraqlısı bu idi ki, kilsədəki telefon “qovşağı”ndan sərbəst şəkildə Eçmiədzin, Yerevan, Moskva, Paris, Təl-Əviv, Vaşinqton, London, Tehran, Ankara ilə nəhayət, bədnam 366-cı alayla danışmaq mümkün idi. Sadəcə çəhrayı rəngli telefonun dəstəyini qaldırmaq kifayət idi. Həmin vaxt ABŞ Dövlət Departamenti tərəfindən maliyyələşdirilən “Azadlıq” radiosu qan içində boğulan, tənha və kimsəsiz qalan Azərbaycanı “... ipə-sapa yatmayan” şotlantlara bənzədirdi. Araşdırma materiallarına görə, “Asala” erməni silahlı ordu birləşmələri öz qanlı aksiyalarını “Qurgen Yanıkyan”, “Üç oktyabr təşkilatı”, “9 iyun təşkilatı”, “September Frans”, “Orli təşkilatı”, “Dro” adları ilə icra edir. Məlumata görə ötən əsrin 90-cı illərində “Asala” öz kadrlarını, silahlı terror birləşmələrini Beyrutdakı Fələstin Azadlıq Təşkilatının, Səudiyyə Ərəbistanının, Bəhreynin, Fransanın, ABŞ-in bir sıra Şərqi Avropa ərazilərindəki hərbi hazırlıq bazalarında, təlim düşərgələrində hazırlayırdılar. “Tayms” jurnalı hələ 1983-cü ilin mart ayında buna işarə edərək yazırdı: “...Son on illərdə Türkiyənin ayrı-ayrı ölkələrdə çalışan 36 diplomatı (dördü ABŞ ərazisində) “Asala” erməni ordusunun əsgərləri tərəfindən öldürülüb”.

Məlumata görə, “Asala” Bakıda törətdikləri qırğınlardan iki gün sonra, yəni yanvarın 22-də (1990-cı il) “Hayastan” jurnalının (16 dildə) nəşrinə başladı. ABŞ-dəki erməni diasporu “Erməni Xalq Hərəkatı” adlı yeni bir təşkilatın nizamnaməsini yaydı. Nizamnaməni təhlil edən erməni terror birləşmələrinin Bakı bürosunun lideri, uzun müddət sərhəd qoşunlarında çalışan kəşfiyyat mayoru M.Q.Gevorkov iddia edir ki, biz “Asala”nın ildönümünü Bakıda təntənə ilə (?) qeyd etdik.

Kəşfiyyat polkovniki Q.B.Smirnov baş verən qanlı Bakı hadisələrini araşdırarkən göstərir ki, ermənilər hücumdan öncə Azərbaycanla bağlı çox güclü və hərtərəfli təhlil olunmuş, dəqiq və təkzib olunmayan strateji kəşfiyyat məlumatlarına malik olublar. Polkovnik haqlı olaraq belə bir sualı ortaya qoyur: kim idi bütün bunların arxasında dayanan? Təəssüflər olsun ki, Azərbaycan tərəfi bütün bu məsələlərin kökünə getməkdə, dünyaya, bəşəriyyətə hər şeyi olduğu kimi göstərməkdə nədənsə acizlik göstərir. “Asala” silahlı erməni ordusunun Bakıya soxularaq dinc insanları qırması dünyada yeni səlib yürüşünün başlanğıcına bənzəyir. Mən buna təəssüf edirəm.

Polkovnik belə bir qənaətə də gəlir ki, Bakı qırğınlarını törədən “Asala”nın tərkibində ABŞ-in Florida ştatında geniş hərbi düşərgələrə malik, bilavasitə erməni narko baronlarının yaratdıqları “Bubi” terror təşkilatının üzvləri də var idi. (Qeyd: “Bubi” beynəlxalq narko-ticarət qrupu işğal olunmuş ərazilərimizdə-Dağlıq Qarabağ torpaqlarında narko plantasiya sahibidirlər).

Məlumata görə 1990-cı il yanvarın 20-də... Heydər Əliyevin çekist dostları... general V.A.Şebarşinin və V.A.Kirpiçenkonun təkidilə yaradılmış “Anti-terror” qrupunun üzvləri Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyindən 12 kiloqram partlayıcı maddə götürərək ətraf binalarda qərar tutan 16 nəfər erməni terrorçusunu həbs etmişlər. Məhz bundan sonra Heydər Əliyevin sərbəst çıxışına təminat verildi... Bu “ermənilərin qanlı cinayətlərini ifşa edən ən güclü siyasi-hüquqi sənəd idi. Məlumata görə həmin gün D.S.Mirzoyan (hərbi kəşfiyyat mayoru), L.M.Bazuyan (istefada olan hərbi), Q.M.Emilyan (tarixçi), F.M.Qalustyan (“Asala”), E.D.Melikyants (“Dro”), M.D.Şanx (Cənubi Afrika vətəndaşı), R.B.Sarkisyan (Yerevanda yaradılmış “Krunk” təşkilatı), H.S.Samvel (bərpa olunmuş “Erməni Bürosu”nun üzvü) və başqa erməni terrorçuları da həbs olundular.

1990-cı il iyulun 14-də Bakı qırğınlarından sonra Vaşinqtonda fəaliyyətə başlayan “Demokratik (Xalq) Cəbhə” ermənilərin yaratdıqları “Hay-Dad”la birgə iş proqramını, “böyük Ermənistan” ideyasını birgə həyata keçirmələri haqqında Memorandum imzaladılar. Fransada formalaşan “Orli qrupu” isə türk və azərbaycanlı gənclərə, onların təşkilatlarına qarşı açıq, yeni mübarizəyə hazırladıqlarını elan etdilər. Məlumata görə, bu qrup “Asala” erməni ordusunun bir qanadını təşkil edir və bu qrup ilkin olaraq, Xankəndi, Sumqayıt və Bakı ərazilərində yaşayan erməni gənclərindən təşkil olunan, “Yeni erməni Bürosu” adı ilə Bakıdan təqribən 25 kilometr aralı olan “Nasosni” deyilən təlim düşərgəsində 2 aya yaxın-1989-cu ilin sentyabr-oktyabr aylarında Bakının, Gəncənin və Naxçıvanın strateji xəritələrini, öyrəniblər. Araşdırma materiallarına görə, 1990-cı il yanvarın 24-də “Nasosni” təlim düşərgəsindən qalxan 09-2001 3r işarəli təyyarə Gürcüstan istiqamətinə start götürdü. Bununla bağlı Gürcüstan hərbi kəşfiyyatının polkovniki S.N.Qabriyadze yerli telekanala bu faktla bağlı açıqlamasını verdi. Məlumata görə, 1990-cı il yanvarın 28-də Dəməşqdə ingilis dilində nəşr olunan “Suriya vaxtı” qəzeti ikinci

səhifəsində “Qafqazda baş verən hadisələrin icmalı” yazısında “Asala” erməni silahlı birləşmələrinin Bakıda törətdikləri qanlı cinayətlərə haqq qazandıraraq yazır: “...Sovet İttifaqında vaxt dayandığından... o, dağıldı. Yaxşı tanıdığımız ermənilər qədər bu diyarda əzab çəkən, öldürülən və günahsız yerə həbs olunan millət yoxdur. 1990-cı il yanvarın 20-də ermənilərin “Xilas dəstələri” (Şübhəsiz, bu, “Asala” erməni ordusuna işarə idi) erməni bacı və qardaşlarını ölümdən xilas etmək üçün Bakıya ayaq basdılar. Yüzlərlə erməni ailəsi xilas olundu (?)...” Yerli radionun müxbiri Cubran İsmayılın qələmə aldığı bu yazı fransız və ərəb dillərinə də tərcümə olunub yayıldı. Başqa bir məlumatda isə bildirilir ki, bu yazı, eləcə də bu yazıya bənzər bir neçə yazı “Ermənilər üçün qırmızı xətt” kitabçası adı altında Strasburqda satışa çıxarıldı.

Araşdırma materiallarına görə, 1990-cı il fevralın 19-da Kabildən (Əfqanıstan) Moskvaya qayıdan general-leytenant, məşhur kəşfiyyatçı V.A.Kirpiçenko onun göndərdiyi məktub və teleqramları cavabsız qoyan Siyasi Büronun üzvü, Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri, ordu generalı V.A.Kryuçkovla görüşür. Bu vaxt generalın işlədiyi Birinci Baş İdarəyə Heydər Əliyevin silahdaşı general Leonid Vladimiroviç Şebarşin başçılıq edirdi. Kəşfiyyat generalı 1990-cı il fevralın 26-da Siyasi Büroya “Xüsusi Arayış” hazırlayır. Məlumata görə, general Siyasi Bürodan aydınlaşdırmağa çalışırdı ki, nə üçün Əfqanıstanda əslən Livandan olan “Sarvar” adlı agentindən əldə etdiyi məlumatlar işlənməmiş qalıb. General soruşurdu: “Siyasi Büro millətləri və xalqları parçalayan, insanları məhv edən, ölkə ərazisində qeyri-qanuni fəaliyyət göstərən “Asala” separatçı erməni ordusu ilə bağlı hansı tədbirləri işləyib?” Daha sonra general sorğularının birində qeyd edirdi: “1990-cı il yanvarın 20-də Azərbaycan xalqına edilən silahlı erməni basqınlarının təşkilatçılarına Kremldə dəstək verənlər kimlərdir?”

Məlumata görə, general rəhmətə gedənədək hadisələrə biganə qalan V.A.Kryuçkovla görüşməkdən imtina edib. Faktiki olaraq general V.A.Kryuçkov yaqın etmişdi ki, Moskva, Leningrad, Stavropol, Rostov əraziləri erməni emissarları ilə doludur. Yoxlama materiallarına görə təkcə Rostov ərazisinə Afrika ölkələrindən 1989-cu ilin sentyabr ayında 407 nəfər erməni gəlmişdi. Bu ermənilər tədricən İttifaq ərazisindəki erməni silahlı qruplaşmalarında görünürdülər. Maraqlı məqamlardan biri bu idi ki, 1989-cu il noyabrın 20-dən xarici ölkələrdən gələn ermənilər Bakıda məskunlaşaraq “Asala” silahlı erməni ordusunun yolunu gözləyirdilər.

Araşdırma materiallarına görə, 1990-cı il yanvarın 20-də ümumən respublika ərazisindəki doğum evlərində 460 nəfər hamilə qadın atılan güllələrdən, tökülən qanlardan, günahsız qırğınlardan və qəfil məlumatlardan stress vəziyyətinə düşüb. Bu vəziyyətə düşən hamilə qadınların böyük bir qismi (bəzi məlumatlara görə, onların sayı 270 nəfər olub) doğum zamanı öz övladlarını itirib. Məlumata görə 35 hamilə qadın vəfat edib. Doğulan uşaqların böyük bir qismi isə şəkər, qan təzyiqi, ürək-damar və baş beyin xəstəliklərindən bu gün də əziyyət çəkir.

Araşdırma materiallarına görə “Asala” erməni ordusunun Bakıya basqını haqqında ən ciddi və məxfi materialları RF MN-nin Baş Kəşfiyyat İdarəsində üstündə “Məxfidir: 45 dərəcə bucaq altında” sözləri yazılmış qovluqda saxlanılır. Kəşfiyyat polkovniki Boris Qriqoryeviç Bondarenkonun iddiasına görə o vaxt Moskvada yaşayan, şəxsən M.S.Qorbaçov və onun erməni general dostları tərəfindən sıxışdırılan Heydər Əliyevin gözlənilməz, amma düşünülmüş və qəti addımı “Asala”nın yarımçıq qalmış planlarını alt-üst etdi.

Azərbaycan istiqamətində hazırlanmış plana əsasən Bakıda, Naxçıvanda, Gəncədə və Lənkəranda bir-birinin ardınca fərdi qaydalarda güclü terror aktları həyata keçirilməli idi. Bu terror aktlarını isə “Asala”nın tam hərbişədirilmiş qanadı olan “Qnçak” qanadında fəaliyyət dairələrini genişləndirən və Azərbaycanın təhlükəsizlik orqanlarına soxularaq hökumət və dövlətdən xəbərsiz “Vətənpərvər Erməni cəmiyyəti” yaradan məlumatlı şəxslər icra etməli idilər.

Azərbaycanın Moskvadakı Daimi Nümayəndəliyinin qapıları açılanda, nümayəndəlikdən matəm bayraqları asılarda hər şey dəyişdi. Heydər Əliyevin cəsarətli çıxışı dünyanı silkələdi. O vaxt Moskvanı, şəxsən ölkəyə başçılıq edən Qorbaçovun önündə onu ittiham etmək, onu cinayətkar və cani adlandırmaq asan məsələ deyildi. Ruslar bir qayda olaraq xarici mətbuat səhifələrində, beynəlxalq telekanallarda iddia edirdilər ki, azərbaycanlılar bu qətlialmlarda rusları günahkar bilməsinlər. Rusiyalı və rusları cinayətə sürükləyən, onun imicinə öldürücü zərbələr vuran M.Qorbaçovu ittiham edirdilər.

Sual olunur: hansı səbəbə görə Qorbaçovlar ailəsi (M.Qorbaçov və R.Maksimovna)1985 və 1989-cu illərdə “Asala” erməni silahlı terror birləşməsinin Beyrutdakı təlim düşərgəsi üçün bir milyon dollar yardım ayırmışdılar? Məlumata görə, general V.A.Kirpiçenko bütün bunları araşdırarkən Siyasi Büroya və Təhlükəsizlik Şurasına sorğu ünvanlasa da cavabsız qalmışdı.

Rus yazıçısı T.M.Serafimov həmin vaxt maraqlı bir fikrə toxunmuşdu. O, qeyd edirdi: “...Heydər Əliyev Moskvadan Azərbaycan üçün heç kəsin gözləmədiyi “Azadlıq zəngini” çaldı. Bu zəng bütün dünyanı başına götürdü. Bu Azərbaycanı öz övladı kimi sevən Heydər Əliyevin böyüklüyü idi...”

Azərbaycanı qan dənizində boğmağa hazırlaşan “Asala” beynəlxalq erməni terrorçularının 2–ci cəbhəsi bağlı qaldı.

Bəzi mənbələrdə qeyd olunur ki, Bakıda törədilən qırğınlara SSRİ Müdafiə naziri D.Yazov başçılıq edirdi. Məlumata görə, 1990–cı il yanvarın 28–də Bağdadda ermənilərin hakim olduqları, lakin 1979–cu ildən ölkədən kənar çap olunan “Yeni fikir” qəzeti yazırdı: “...Bağdadda keçirilən “Erməni diaspor rəhbərlərinin konfransı” başa çatdı. Konfransda Yaxın Şərq regionlarında tanınan, erməni xalqının məşhur generalları M.O.Şağiyən, D.T.Simon (Simonyan) da iştirak edirdilər. Onlar Bakıda erməni millətinə qarşı amansız mövqə tutan azərbaycanlılara qarşı hərbi əməliyyatlarda iştirak edib...” Fransada nəşr olunan “Vi” (“Həyat”) qəzeti isə 1990–cı il fevralın 2–də xəbər yaydı ki, 1990–cı il 20 yanvar qırğınlarında üç erməni generalı öldürülüb. Mən hələ də qarşımda açıq qalan suallara cavab tapa bilmirəm. Amma fakt bu idi ki, “...baş verən Bakı qırğınlarında iki yüksək rütbəli erməni iştirak edib...”

Araşdırma materiallarına görə Beynəlxalq Erməni Diaspor təşkilatları hələ də “Asala” erməni silahlı qoşun birləşməsini, “Azadlıq mücahidləri” kimi qələmə verir. Bakıda törətdikləri qırğınları inkar itmək kampaniyası keçirməklə məşğuldurlar.

Məlumata görə, “Asala”nın yaradılmasında erməni ziyalıları böyük rol oynayıb. Yeni erməni ziyalılarından olan Erik Sedikçyan, Mavli Markaryan, Simens Xurşidyan, Akop Akopyan, həmçinin Miqrən Miqrayan və Arutyun Takoşyandır. Bu adamlar vaxtilə Ermənistan universitetlərində təhsil alıblar, “Eçmiədzin”in “Birinci Salonu”ndan keçiblər. Məlumata görə “Birinci Salon”un “ağır məktəbini” bitirən ermənilər üçün hər yerdə yaşıl işıq yanır. Kimin ölkə başçısı, baş nazir seçilməsi və yaxud təyin olunması “Birinci Salon”da yekunlaşır.

“Asala” erməni silahlı qoşun birləşməsinin “Eçmiədzin”lə bağlılığına gəlincə, bu, ciddi məsələ kimi həmişə diqqətdə qalır. Məsələn bu gün Eçmiədzində və onun digər yaşayış məntəqələrində 255 nəfər (xüsusi xidmət orqanlarından könüllü çıxaraq) təhlükəsizlik zabiti çalışır. Məlumata görə “Eçmiədzində” Ermənistanda və işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında işləmək üçün hər il 20 nəfər kəşfiyyat zabiti buraxılır.

“Asala” – “Eçmiədzin” əlaqələrinə gəlincə, bu məsələ də Azərbaycanda, eləcə də dünyada az tədqiq olunan məsələdir. Məsələn, 1990–cı il 20 Yanvar təcavüzündən sonra Bakıda, eləcə də Azərbaycanın digər yaşayış məntəqələrində azərbaycanlıları məhv edən, onları güllələyən 21 nəfər “Asala” üzvünə “Eçmiədzin”in xüsusi mükafatları, üstündə qızıl xaç olan “Vətən Ordeni” (?) verilmişdi.

Araşdırma materiallarına görə, 1990–cı il 20 Yanvar qırğınlarından bir gün sonra Bakıda yaşayan erməni qadınlarından 12 nəfərinin Azərbaycan xalqına müraciətləri dərc olundu. Müraciəti imzalayan erməni qadınları Azərbaycan xalqına başsağlığı verir, bütün bu hadisələrdə erməni xalqını günahlandırmamağa çağırırdılar. Erməni qadınları öz müraciətlərində erməni terror təşkilatlarını, “böyük Ermənistan” arzusu ilə millətləri, xalqları qarşı–qarşıya qoyan, erməni millətinə nifrət hissini alovlandıran diaspor təşkilatlarını lənətləyirdilər. Amma bütün bu görüntülər baş verən qanlı hadisələrdən sonra idi. Yəni heç kəsə, heç tarixin özünə də lazım olmayan bir müraciət idi.

Məlumata görə Bakıya “dərs vermək” üçün gələn “Asala” erməni qoşun birləşməsinin tərkibində “Qarabağın Müdafiə Ordusu”nun silahlı dəstəsi isə Naxçıvanda, Gəncədə, Lənkəranda, Şəmkirdə, Sumqayıtda qanlı əməliyyatlarda iştirak edirdilər. Məsələn, silahlı birləşməyə başçılıq edən general–mayor Vitali Balansyan daha əcaib işlərə əl atırdı. Bu, Şamaxıda anadan olmuş həmin Vitali Balansyandır ki, qardaşı qızı Qretta Balansyan Azərbaycan xalqına müraciət edən 12 erməni qadından biri idi. Vitali Balansyan tank alayına başçılıq edirdi. O, silahsız insanları tankın qabağına qatıb qovmaqdan xüsusi bir həzz alırdı.(?) Onunla yanaşı, digər erməni generalları; — Vahan Xaçatryan, Movses Akopyan, David Ohanyan da tarixi cinayətlərin iştirakçısına çevrilmişdilər. “Asala”ya məxsus 316 tank (T–55/–72; BMP–1/–2, BTR–70/–80, BMD–1ə) Azərbaycanın əsas strateji mərkəzlərini dövrəyə almışdı. (Bu gün həmin tanklar Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində – Dağlıq Qarabağın yaşayış məntəqələrində yerləşdirilib)

Araşdırma materiallarına görə, Bakı qırğınları Moskvanın ən nüfuzlu hökumət və dövlət strukturlarında müzakirə mövzusu idi.

Məlumata görə 1990–cı il yanvarın 22–də general Levon Kazançıyan Moskvadan, kəşfiyyat generalı Leonid Şebarşindən çox ciddi və təsirli bir teleqram alır. Öldə olunan digər bir məlumatda bildirilir ki, general V.A.Şebarşin general Levon Kazançıyanı “əbləh və vicdanını itirmiş erməni” adlandıraraq, təcili Bakını tərk etməyi tələb edir. Kəşfiyyat generalı V.A.Kirpiçenko isə Heydər Əliyevə etdiyi telefon zəngində vicdan əzabı çəkdiyini etiraf edir. V.A.Kirpiçenko 1990–cı il yanvarın 22–də Azərbaycan xalqına ünvanladığı məktubda bildirirdi: “...Baş verənlərə görə bir rus zabiti kimi həmişə əzab çəkəcəyəm. Çünki mən bu xalqı, onun ədəbiyyatını, tarixini, adət–ənənəsini çox sevirəm. Azərbaycan xalqı tarixdə yeri olan bir xalqdır...”

Məlumata görə, MN–nin generalları A.S.Manilov, N.A.Xakimov, S.S.Aleksandrov, kəşfiyyat generalları V.V.Dmitriyev, V.A.Kirpiçenko, V.A.Şebarşin Siyasi Bürodan, şəxsən M.Qorbaçovdan tələb edirdilər ki, ölkə daxilində geniş meydan sulayan “Asala” və onun kimi erməni silahlı birləşmələrinin hər cür fəaliyyəti qadağan edilsin. Azərbaycanda baş verən qanlı cinayətə rəvac verən, arxa duran digər məsul şəxslər tapılıb ifşa edilsin, dövlət nəzarətindən çıxmayan İstintaq Komissiyası yaradılsın.

Təəssüf ki, Azərbaycan tərəfi (istintaq qrupu yaradılsa da) bu istiqamətdə heç bir, deyək ki, kəşfiyyat araşdırması aparmadı. Bu gün əlimizdə heç bir kəşfiyyat materialı, agentura sənədi olmadığından bu istiqamətdə hər şey yarımçıq qalıb.

Məlumata görə, bir çoxları özlərini təmizə çıxarmaq üçün Bakıda baş verənlərin əsas səbəblərindən danışmaqda çətinlik çəkirlər. Heydər Əliyevin çağırışı isə ictimaiyyəti silkələdi.

Kəşfiyyat mayoru S.M.Komarov yazırdı: “...Heydər Əliyevin bu ittiham dolu çıxışından sonra, təbii ki, onu fiziki cəhətdən qorumaq vacib idi. Onu Moskvada İranın və Türkiyənin xüsusi xidmət qrupları qoruyurdular. Bir də onunla vaxtilə DTK–da işləyən çekist dostları ona hər tərəfdən güclü nəzarət edirdilər...”

Son araşdırma materiallarına əsasən qeyd olunmalıdır ki, Ermənistanın hökumət və dövlət nümayəndələri arasında 39 nəfər “Asala”ya üzvlük haqqı verən məmur var. Bu haqda məlumatı Beyrutda erməni diasporunun keçirdiyi “Asala”nın 15 illiyində, vaxtı ilə Ermənistan Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsində çalışan mayor Eduard Saakyan məlumat verib. Bu mövzu bizim üçün maraqlı olduğundan, bu istiqamətdə tədqiqatımızı davam etdiririk. Başqa bir məlumatda bu da bildirilir ki, bugünkü Avropa Şurasında Ermənistanı təmsil edən üç nəfər erməni deputatı “Asala”nın Bakı hücumlarında bilavasitə iştirak ediblər. Onlar gecə–gündüz çalışırlar ki, Avropa Şurasının sənədlərində “Ermənistan işğalçı dövlətdir” fikrini çıxartsınlar.

Bizim iki cür tariximiz var. Birini xalq yaradıb, digərini isə zaman. Biz ancaq o vaxt qalib gəlib zəfər çalacağıq ki, bu tarixləri xalq və zaman vəhdətində araşdırıb öyrənək...

Rövşən Novruzovlu,

professor